Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria C

C/2025/6697

12.12.2025

STANOVISKO EURÓPSKEJ CENTRÁLNEJ BANKY

zo 7. novembra 2025

k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu na roky 2028 – 2034 („program Pericles V“) a zrušuje nariadenie (EÚ) 2021/840

(CON/2025/34)

(C/2025/6697)

Úvod a právny základ

Európska centrálna banka (ECB) prijala 8. októbra 2025 žiadosť Rady Európskej únie a 15. októbra 2025 žiadosť Európskeho parlamentu o stanovisko k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu na roky 2028 – 2034 („program Pericles V“) a zrušuje nariadenie (EÚ) 2021/840 ([1]) (ďalej len „navrhované nariadenie“).

Právomoc ECB vydať stanovisko je založená na článku 133 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, podľa ktorého Európsky parlament a Rada ustanovia, bez toho, aby boli dotknuté právomoci ECB, opatrenia potrebné na používanie eura ako jednotnej meny, pričom takéto opatrenia sa prijmú po porade s ECB. V súlade s článkom 17.5 prvou vetou rokovacieho poriadku Európskej centrálnej banky Rada guvernérov prijala toto stanovisko.

1. Všeobecné pripomienky

1.1. ECB berie na vedomie, že navrhovaným nariadením sa nahradí súčasný program Pericles IV, ktorý bol na roky 2021 – 2027 zriadený nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/840 ([2]). Program Pericles V sa bude uplatňovať od roku 2028 do roku 2034.

1.2. ECB zdôrazňuje svoj názor, že program Pericles je užitočný nástroj, ktorý prispieva k činnostiam uskutočňovaným ECB, Europolom a vnútroštátnymi orgánmi v rámci boja proti falšovaniu eurobankoviek a euromincí ([3]). ECB je presvedčená o tom, že program Pericles V bude naďalej prispievať k zachovaniu integrity eurobankoviek a euromincí a k boju proti akejkoľvek potenciálnej hrozbe pre používanie eura ako jednotnej meny.

1.3. ECB zdôrazňuje svoju aktívnu účasť v boji proti falšovaniu. ECB predovšetkým vyvíja výtvarné návrhy a ochranné prvky eurobankoviek, ktoré umožňujú širokej verejnosti, ako aj odborníkom odlíšiť pravé bankovky od falzifikátov a ktoré pôsobia ako odstrašujúci prostriedok pre falšovateľov.

1.4. Prvá séria eurobankoviek sa zaviedla 1. januára 2002. Od roku 2013 sa postupne zavádzajú bankovky druhej série, t. j. série Európa. S cieľom pripraviť sa na zavedenie bankoviek so zlepšenými bezpečnostnými prvkami poskytujú ECB a národné centrálne banky Eurosystému širokú škálu informácií výrobcom a dodávateľom zariadení na spracovávanie bankoviek ako aj komerčným bankám, maloobchodníkom a iným osobám, ktoré každodenne používajú zariadenia na spracovávanie bankoviek alebo spracovávajú peniaze. ECB navyše poskytuje školiace

([1]) COM(2025) 462 final.

([2]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/840 z 20. mája 2021, ktorým sa zriaďuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu na obdobie rokov 2021 – 2027 (program „Pericles IV“) a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 331/2014 (Ú. v. EÚ L 186, 27.5.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/840/oj).

([3]) Pozri odsek 1 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2006/35 z 5. júla 2006 na žiadosť Rady Európskej únie k dvom navrhovaným rozhodnutiam Rady o výmennom, pomocnom a školiacom programe na ochranu eura proti falšovaniu (program „Pericles“) (Ú. v. EÚ C 163, 14.7.2006, s. 7), odsek 1.1 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2012/17 z 2. marca 2012 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o vytvorení výmenného, pomocného a školiaceho programu na ochranu eura proti falšovaniu (program „Pericles 2020“) (Ú. v. EÚ C 137, 12.5.2012, s. 7) a odsek 1.2 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2018/35 zo 16. augusta 2018 k návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje výmenný, pomocný a školiaci program na ochranu eura proti falšovaniu („program Pericles IV“) (Ú. v. EÚ C 378, 19.10.2018, s. 2). Všetky stanoviská ECB sa uverejňujú na webových stránkach EUR-Lex.

programy a materiály s cieľom doplniť odbornú prípravu spracovateľov peňazí. Po zavedení novej série bankoviek sa navyše informácie o výtvarných návrhoch a bezpečnostných prvkoch sprístupnia širokej verejnosti. ECB v súčasnosti pripravuje novú sériu eurobankoviek, ktorá má zabezpečiť ich bezpečnosť, účinnosť a udržateľnosť. Do procesu je aktívne zapojená laická i odborná verejnosť. Konečné rozhodnutie o téme a výtvarných návrhoch bankoviek prijme Rada guvernérov ECB, pričom o dátume zavedenia novej série eurobankoviek sa rozhodne v neskoršom štádiu.

1.5. ECB okrem toho analyzuje nové druhy falšovaných eurobankoviek vo svojom Centre analýzy falzifikátov (*Counterfeit Analysis Centre* – CAC) a využíva získané znalosti na poskytovanie poradenstva orgánom činným v trestnom konaní. CAC koordinuje šírenie všetkých známych technických a štatistických údajov o falzifikátoch eurobankoviek všetkým príslušným stranám.

1.6. Falšovatelia okrem iných techník využívajú rôzne druhy digitálnej obrazovej techniky a softvéru. Skupina centrálnych bánk na potláčanie falšovania (*Central Bank Counterfeit Deterrence Group*), ktorej členom je aj ECB, podporuje a používa technológie, akými sú systémy na potláčanie falšovania, ktoré zabraňujú zachyteniu alebo reprodukcii vyobrazení chránených bankoviek.

1.7. ECB súhlasí s tým, že je potrebné neustále sa venovať boju proti vznikajúcim hrozbám falšovania. ECB preto víta, že cieľom programu Pericles V je bojovať proti potenciálnym hrozbám pre digitálne euro, ak by sa v budúcnosti vydalo, aby sa zachovala integrita meny euro vo všetkých jeho formách. ECB takisto víta, že v cieľoch programu nie sú zohľadnené len hrozby, ktoré predstavuje umelá inteligencia, ale aj možnosti pre jej využitie pri vyšetrovaní. Akcie oprávnené na financovanie by mali zahŕňať možný budúci vývoj v týchto oblastiach.

2. **Konkrétne pripomienky**

2.1. Názov a článok 1 navrhovaného nariadenia by sa mali v súlade s odôvodnením 12 a článkom 2 ods. 2 navrhovaného nariadenia a prílohou k nemu rozšíriť tak, aby s cieľom zohľadniť najnovší vývoj zahŕňali aj ďalšie potenciálne hrozby, vrátane tých, ktoré sa týkajú budúceho digitálneho eura.

2.2. Podľa článku 7 navrhovaného nariadenia sa má program Pericles V vykonávať v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2024/2509 ([4]) v rámci priameho riadenia alebo v rámci nepriameho riadenia so subjektmi uvedenými v článku 62 ods. 1 písm. c) uvedeného nariadenia. Z dôvodovej správy k navrhovanému nariadeniu vyplýva, že program Pericles V dopĺňa iniciatívy ECB a Europolu a je s nimi v súlade. Preto je nevyhnutné zabezpečiť konzistentnosť a vyhnúť sa zbytočnej duplicite s príslušnými opatreniami prijatými inými príslušnými subjektmi v súvislosti s falšovaním bankoviek a mincí, najmä opatreniami prijatými ECB a Europolom. Z tohto dôvodu by mala Komisia pri implementácii akcií oprávnených v rámci programu Pericles V zohľadniť existujúce a plánované činnosti ECB a Europolu týkajúce sa hrozieb pre jednotnú menu, ako je falšovanie a súvisiace podvody vrátane výroby a distribúcie falšovaných bankoviek. To je v súlade s článkom 4 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/840, ktoré má navrhované nariadenie zrušiť. ECB vyzýva Komisiu, aby v plnom rozsahu využila skúsenosti ECB s organizáciou školení a poskytovaním informácií o eurobankovkách a aby zabezpečila, že navrhované nariadenie bude v tejto súvislosti upravovať plné zapojenie ECB.

2.3. S poukazom na dobre fungujúcu spoluprácu medzi účastníkmi programu Pericles IV navyše ECB zdôrazňuje svoj názor, že by bolo výhodné, ak by Komisia pri rozhodovaní o opatreniach, ktoré sa majú financovať v rámci programu Pericles V, spolupracovala s ECB a Europolom, najmä aby spoločne preskúmavali iniciatívy. Tým by sa predišlo prípadnej duplicite a prelínaniu programu Pericles V s ostatnými relevantnými programami a vzdelávacími aktivitami ECB ([5]). Takáto spolupráca by tiež uľahčila uplatňovanie spoločnej stratégie v boji proti falšovaniu eura

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) č. 2024/2509 z 23. septembra 2024 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie (Ú. v. EÚ L 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([5]) Pozri odsek 8 stanoviska Európskej centrálnej banky CON/2005/22 z 21. júna 2005 na žiadosť Rady Európskej únie k dvom navrhovaným rozhodnutiam Rady o výmennom, pomocnom a školiacom programe na ochranu eura proti falšovaniu (program „Pericles“) (Ú. v. EÚ C 161, 1.7.2005, s. 11), odsek 2.2 stanoviska CON/2006/35, odsek 2.4 stanoviska CON/2012/17 a odsek 2.4 stanoviska CON/2018/35.

a súvisiacim podvodom. Článok 8 ods. 1 navrhovaného nariadenia by sa preto mal zmeniť tak, aby ustanovoval povinnosť Komisie vopred uskutočniť konzultáciu o pripravovaných akciách s najdôležitejšími zúčastnenými stranami, vrátane ECB a Europolu. Komisia by mala ECB poskytnúť dostatočný časový priestor na oboznámenie sa s dokumentáciou týkajúcou sa pripravovaných akcií v súlade s článkom 8 ods. 1 navrhovaného nariadenia a bodmi 1 a 3 prílohy k nemu ([6]).

2.4. Článok 4 ods. 2 navrhovaného nariadenia by sa mal zmeniť aj s cieľom stanoviť povinnosť vopred uskutočniť konzultáciu s najdôležitejšími zúčastnenými stranami vrátane ECB a Europolu v prípadoch, keď Komisia implementuje dodatočné zdroje v súlade s nariadením (EÚ, Euratom) 2024/2509 v rámci priameho riadenia alebo nepriameho riadenia so subjektmi uvedenými v článku 62 ods. 1 písm. c) uvedeného nariadenia.

2.5. ECB zdôrazňuje, že je potrebné, aby 1) bola pravidelne počas programu zapojená do prípravy hodnotiacich správ, aby tieto zohľadňovali opatrenia, ktoré prijala, ako aj jej aktívnu účasť v boji proti falšovaniu a súvisiacim podvodom; 2) bola do hodnotiacich správ a oznámení vhodným spôsobom zahrnutá spätná väzba od subjektov, ktoré sa spoločne s Komisiou aktívne zúčastňujú na príslušných opatreniach, 3) bola v budúcnosti o programe pravidelne informovaná a 4) sa s ňou uskutočnili konzultácie pred prípadným prijatím delegovaného aktu, ktorým sa vypracovávajú ustanovenia týkajúce sa monitorovania a hodnotenia dotknutého rámca. ECB v tejto súvislosti upozorňuje na to, že podľa článku 133 zmluvy je potrebné poradiť sa s ECB pred prijatím opatrení potrebných na používanie eura ako jednotnej meny. Táto povinnosť sa nevzťahuje len na navrhované nariadenia, ale aj na delegované akty, ktoré upravujú oblasti pôsobnosti vymedzené v základnom legislatívnom akte. ECB bola požiadaná o stanovisko k navrhovanému nariadeniu v súlade s článkom 133 zmluvy a následne by mala byť požiadaná o stanovisko pred prijatím každého delegovaného aktu, ktorým sa vykonávajú opatrenia, ktorých účelom je ochrana eura pred falšovaním a súvisiacimi podvodmi a ako také sú potrebné na používanie eura ako jednotnej meny.

2.6. Napokon, pokiaľ ide o akcie uvedené v článku 8 ods. 5 navrhovaného nariadenia a zahrnuté v bodoch 1 a 2 prílohy k navrhovanému nariadeniu, ECB navrhuje zahrnúť spoločné akcie zamerané proti výrobe falšovaných bankoviek a mincí mimo eurozóny a ich distribúcii v eurozóne. V dôvodovej správe k navrhovanému nariadeniu sa uvádza, že hoci priemerný počet každoročne odhalených falšovaných eurobankoviek zostáva pod kontrolou, je potrebná neustála obozretnosť, čo sa preukázalo rastúcou dostupnosťou kvalitného falšovaného eura a ochranných prvkov na internete/darknete, vznikom bankoviek so zmenenými výtvarnými návrhmi a existenciou miest známych falšovaním, napr. v Turecku a Číne.

V prípadoch, kde ECB odporúča zmenu navrhovaného nariadenia, navrhované znenie príslušných zmien je uvedené spolu s odôvodnením v osobitnom technickom pracovnom dokumente. Technický pracovný dokument je dostupný v anglickom jazyku na webových stránkach EUR-Lex.

Vo Frankfurte nad Mohanom 7. novembra 2025

Prezidentka ECB
Christine LAGARDE

([6]) Pozri odsek 2.5 stanoviska CON/2012/17 a odsek 2.2 stanoviska CON/2018/35.